

СТАНОВИЩЕ

от проф. Георг Димитров Краев
Департамент „Музика“, Нов български университет
8.3. Музикално и танцово изкуство (фолклористика)

За научните приноси в монографичния труд и публикациите, представени за конкурс за професор в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Антропология, социология и науки за културата (фолклористика) от доц. д-р Пламен Бочков, преподавател на ОТД към Бакалавърски факултет, НБУ

Книгата „Веда Словена“ – 140 години по-късно“ представя цялостен аналитичен преглед на столетните спорове около „Веда Словена“ и разгръща аргументация за нов възможен прочит. Всъщност това е първият фолклористичен прочит от времето на обнародването на Ведата. Според изследователската хипотеза на доц. Пл. Бочков текстовете от двата тома на сборника разказват „истинската“ (фолклорната) история на една общност с трудна и сложна съдба, еднакво свързана с предхристиянската основа на българската култура и религиозната митология на християнството и исляма. Мотивите за преселението, раждането и женитбата на героя, кралските сватби, змееборството формират един „голям разказ“, единен космогоничен и етногенетичен мит и това е разказът/митът за появата на племето по тези земи и неговата „културна“ роля в установяването на земеделието, изкуствата, писмеността и обредите. Тази митологизирана устна „история“ на общността служи на колективната памет, предлага обяснителна схема за произхода и поддържа тезата за уникалността на групата.

В книгата се търси смислова и функционална връзка между песните от двата тома на сборника – епическите и обредните, които заедно образуват календарно-ритуален цикъл, посветен на Новата година и Новото начало изобщо, разбирано както в природен/календарен или стопански план, така и в социален – като посвещаване на новото поколение в ценностите на общностния живот.

Подходът на автора включва полагане на текстовете от „Веда Словена“ в широк културен контекст с акцент върху материалите от архива на Ст. Веркович – писма, разговори и предания; записи на фолклор от други сборници на самия Веркович и на негови съвременници от други краища на България; собствени теренни материали, записвани в продължение на повече от две десетилетия.

Според изследователската хипотеза на доц. Пл. Бочков текстовете на „Веда Словена“ не са измислени. Не са измислени от авторите, на които това се приписва - Иван Гологанов и Стефан Веркович. Научно обоснована е тезата на автора, че и епическите и обредните песни погледнати **„заедно и отблизо, те представят една локална идеология и културна практика, обърната към миналото, като основание за уникална идентичност, и към семейството и рода, като опора на груповите ценности.“**

Теоретичните подстъпи към разгръщането на изследователска теза авторът черпи от три групи научни парадигми.

Основно върху теорията на Майкъл Хърцфелд за културната интимност и преживяването на груповата идентичност през културни прецеденти, където фолклорът и особено песенният фолклор без съмнение е един от най-мощните. Водеща е идеята за културната интимност като „инструмент за дефиниране и разбиране на болезнените зони на културната чувствителност“. От една страна, а от друга „локалното познание“ на Кл. Гиърц и неговата интерпретативна антропология .

От фолклористична гледна точка отправна е тезата на контекстуалистката школа във фолклористиката, настояваща за повече внимание към културната среда, в която функционират фолклорните текстове - Алан Дъндес и Дан Бен Амос, както и Дж. Гиоргис.

Основните приносни изводи на доц. Пл. Бочков са следните:

Първо, дългият път на племето от земите на север през Дунав до плодородните земи на Мизия и Тракия, описан в първия том на „Веда Словена“, е „истинската история“ на една общност с трудна и сложна историческа съдба, еднакво свързана с предхристиянската основа на българската култура и с религиозната митология на исляма. Песните от миницикълъа за преселението показват **наличието на памет за произхода, която служи за обяснителна схема на различието и поддържа тезата за уникалността на групата.**

Второ, „големият разказ“ е разказът за появата на племето по тези земи и неговата „културна“ роля, а формата на този разказ е добре познатата от

епическите традиции на много народи фабула за битката с хтоничния противник и женитбата на владетеля.

Трето, доц. Пл. Бочков е първият изследовател, който намира семантичната и функционалната връзка между песните от том първи и том втори на сборника. А такава има и тя е ключова за разбирането изобщо на „Веда Словена“.

Книгата „Веда Словена – 140 години по-късно“ е успех не само за автора й – доц. Пл. Бочков, а и за съвременната теоретична фолклористика. Този труд на доц. Пл. Бочков, както и многобройните му публикации ми позволяват да предложа на уважаваното Научно жури да присъди на доц. Пл. Бочков академичната длъжност „професор“.

04. 11.2015 г.

проф., д-р Г. Краев